

Posudek diplomové práce

Bc. Gabriela Vlčková, *Postavení kvalifikačních adjektiv ve jmenném syntagmatu – korpusová studie. Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích, Filozofická fakulta, ak. r. 2015/2016, 95 stran.*

Gabriela Vlčková si ke zpracování vybrala poměrně náročné téma. Jev, v němž se prolíná syntaktická rovina s tou sémantickou, analyzuje na základě korpusových dat, a tím vykračuje za hranice běžně uváděných příkladů. V tom je hlavní zásluha této diplomové práce: u vybraných adjektiv nabízí zajímavý frekvenční obrázek, který ukazuje, že do syntakticky formulované „bezpříznakové“ postnominální pozice vstupuje celá řada faktorů – faktorů, které v posledku závisejí na konkrétních adjektivech a jejich významu. V tomto ohledu jsou cíle práce splněny, ačkoli v několika konkrétních krocích spatřuji určité nedostatky, ke kterým se vzápětí vyjádřím.

Text je rozdělen do dvou hlavních částí: do teoretické, jež nepřiměřeně zabírá až dvě třetiny celé práce, a do praktické, spočívající v omezené korpusové analýze vybraných adjektiv. Právě tento nepoměr se negativně promítá i do výsledků. Mezi teoretickou a praktickou částí je spíše slabší pouto. Teoretické poznatky, které se diplomantka v první části pokusila shrnout (na základě dvou významných článků), se v praktické části při interpretaci korpusových dat příliš neuplatňují.

Teoretickou část tvoří, jak už jsem zmínil, analýza či spíše prezentace dvou článků zabývajících se pozicí adjektiva v italštině. Vincentově studii je věnován menší prostor; resumé jeho hlavních tezí končí nečekaně tam, kde jsou faktory ovlivňující adjektivní pozici naznačeny. Naopak článek Wandy d'Addio (autorka, jejíž celé jméno je Wanda d'Addio Colosimo, je v práci citována v rodě mužském) je věnována pozornost daleko větší. Diplomantka zde velmi podrobně její teze rozebírá. Poté však přejde k tradičním gramatikám a končí u souhrnného výkladu převzatého z gramatiky S. Hamplové. To je v nečekaném kontrastu se sofistikovaným pragmaticko-sémantickým rámcem d'Addiové. Zdá se mi tedy, že by práci daleko více prospělo, kdyby se buď držela jednoho jediného teoretického rámce, anebo se pokusila o určitou syntézu – možná by pak stačilo testovat na korpusech obecné pravidlo (v zásadě dobře fungující), podle něhož je prenominální pozice „ne-kontrastivní, tematická“, zatímco pozice postnominální „kontrastivní, fokalizační“. To by také odpovídalo tomu, co chce ukázat právě d'Addiová. V praktické části by pak figurovala především adjektiva, která mají obě pozice frekvenčně zcela vyrovnané (a tady diplomantka skutečně dobře vybírá např. *scorso* nebo *segunte*). Zdůrazňuji, že zde jen poukazuji na určité problémy, které plynou spíše z komplikované povahy zkoumaného jevu, než na fatální nedostatky předkládané diplomové práce.

Pokud jde opravdu o nedostatky, měl bych pár výhrad k formálním aspektům práce (a pak také k obsahovým bodům).

1) V obsahu i v nadpisu je třída II a třída IIIb nazvána shodně „dvoupoziciční adjektiva“. Asi by bylo dobré nějak specifikovat, nazvat lépe.

2) V některých formulacích se diplomantce trochu „rozjíždí“ koherence textu (např. na s. 8 u slova „a faktorů“ není jasné, na čem závisí). Také interpunkce není vždy zcela správně (např. na s. 17 nebude čárka před „a“ – ony dvě vedlejší věty jsou mezi sebou v koordinaci).

3) Nerozumím některým formulacím: na s. 13 je řeč o příponách, které mají být výhradně pro relační adjektiva? (Sufix *-oso* v *noioso*?). Na s. 16 – co je konotační adjektivum? Na s. 36 co znamená „náchyllost ke ztrátě fyzického rozměru“?

4) Pár rozporuplných tezí: v teoretické části je řeč o tom, že čtyřslabičná adjektiva preferují postnominální pozici (dle Hamplové 2004), a pak je na s. 53 (a 57) příklad

s *insopportabile* v prenominální pozici. Postrádám tedy nějakou kritickou diskusi o vztahu (či síle) fonologické restrikce vs. pragmatickému požadavku presupozice.

5) V mnoha italských příkladech je dost chyb: např. *interesente* (s. 16 a 51), *mendicante* (s. 38), *carduccioano* (s. 22), *literatura* místo *letteratura* (s. 52). Na s. 45 je sloveso „che esplica“ – nejsem si jist, zda to lze. Co to znamená?

6) Některé odkazy na číslované příklady nejsou přesné: na s. 41 je příklad č. 27, ale v textu na něj pak autorka odkazuje jako na č. 32.

7) Na s. 38 pojem „klišé“ u ustálených spojení AN. Dnes je přece běžné hovořit o kolokacích!

8) Na s. 39 nechápu komentář k př. 23 a 24 – zdá se, že je neobratně převzat přímo ze sekundární literatury.

Jsem si vědom, že náročnost tématu klade mnoho překážek; přesto se domnívám, že vzhledem k výše uvedeným výhradám není diplomová práce Gabriely Vlčkové sice naprosto dokonalá, ale všechny základní požadavky splňuje. Proto ji k obhajobě doporučuji a navrhuji ji hodnotit jako **dobrou**.

V Českých Budějovicích dne 27. 5. 2016

.....
doc. Pavel Štichauer, Ph.D.
oponent diplomové práce